

Motion till riksdagen 2005/06:So290

av Ragnwi Marcelind (kd)

Hembrännare och försäljare av hembränt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer med lagförslag som skärper lagstiftningen för straff vid tillverkning och försäljning av hembränt.

Motivering

Alkoholen är ett stort samhällsproblem. Import och ökad hembränning är ett hot mot folkhälsan. En rapport från år 2002 som Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning genomfört, visar att niondeklassare blir allt mer vana vid hembränt. Inte mindre än 58 % av skoleleverna i årskurs nio i en av Gävleborgs läns kommuner svarade i en enkät att de känner till någon person som har en hembränningsapparat. Varannan niondeklassare i nämnda kommun drack hembränt någon gång under det senaste året före enkätundersökningen. I en undersökning bland niondeklassare i Ludvika och Smedjebacken säger 44 % att de druckit hembränt minst en gång det senaste året. I tvåan på gymnasiet har 57 % druckit hembränt. För hela riket är siffran 25 %. Rapporter från stora delar av landet ser likadana ut. Även smuggelsprit är förhållandevis vanligt. 18 % drack smuggelsprit mellan en till fyra gånger året före i enkätundersökningen från Gävleborgs län. Dessa siffror befaras ha ökat efter att införselreglerna förändrats.

Av enkätsvar av eleverna i Ludvika och Smedjebacken framgår att 46 % av föräldrarna till elever i årskurs två känner till max hälften av den mängd barnen dricker. De flesta är helt ovetande. Enligt Jörgen Larsson, som gjorde undersökningen, berättar inte eleverna mer än de absolut behöver för sina föräldrar. Han menar att många föräldrar litar på sina telningar när de säger att de inte dricker. Många tror att de vet allt som barnen gör, för att de har så god kontakt. Men det stämmer inte, säger han och viftar med utredningen.

(Undersökningen i Ludvika och Smedjebacken är sammanställd av Jörgen Larsson, Beroendecentrum Nord i Stockholm. Den är genomförd som en

Fel! Okänt namn på

anonym enkät under perioden oktober till november 2004. Det är eleverna i årskurs 9 på grundskolorna Lorensberga, Kyrk, Berga, Park och Fredriksberg, samt andraårseleverna på gymnasieskolorna Högberget, Malmen och Smeden som svarat på frågor. Totalt deltog 709 elever.)

I vårt land beräknas omkring 10 % av spriten vara hembränd och 6,5 % av vinet hemtillverkat. Varje år dör omkring 100 personer av alkoholförgiftning, cirka hälften av dem är unga människor under 24 år. Enligt statistik från barnombudsmannen har antalet ungdomar mellan 15 och 24 år som vårdats på landets sjukhus för akut alkoholförgiftning ökat med nästan 80 % för killar och tredubblats bland tjejer mellan 1987 och 2002. Det är oroväckande siffror att så många barn och ungdomar även dricker hembränt och att vuxna utnyttjar barn och unga genom att sälja hembränt till dem. Mycket skulle vara vunnit om alkoholdebuten hos unga kan skjutas upp.

Den stora andelen hembränning är oroväckande. Idag är det huvudsakligen ungdomar och missbrukare som dricker hembränt. Missbrukare för att de inte har råd med annat och ungdomar för att de inte får tag på annat. Runt om i landet rapporterar polis, skola och ungdomar att tillgången till hembränt är stor. Utanför ungdomslokaler, skolor och i andra sammanhang är det lätt att få tag i billig hembränd sprit. Vid studiebesök i olika kommuner, berättar både polis, personal som arbetar med ungdom och ungdomarna själva, om hur ofta ungdomar dricker hembränt och hur stor tillgången är. Hembränd sprit är ett självklart inslag på ungdomsfester. Ett allvarligt problem är att barn som dricker hembränt i smyg inte får någon hjälp när de blir medvetslösa. Flera tragiska dödsolyckor har hänt under det senaste året på detta sätt. Likaså har våldet ökat i ungdomsgrupperna och detta ofta under alkohol eller drogpåverkan. Detta är en viktig varningssignal om ett problem som måste tas på största allvar.

Trots att hembränning är så vanligt är det sällan som någon åker fast. Åker man fast visar det sig att straffen blir väldigt låga, för det mesta några dagsböter. Av praxis kan man utläsa att tillverkning av 200 liter sprit döms till 100 dagsböter. Den som tillverkat 2 500 liter sprit och 1 000 liter mäsik och sålt 1 275 liter sprit döms till 1 års fängelse. I alkohollagen 10 kap. 1 § föreskrivs att den som olovligt tillverkar sprit eller spritdrycker bereder mäsik i uppenbart syfte att olovligt tillverka sprit eller spritdrycker eller den som förvärvar, innehar, forslar, döljer eller förvarar sprit eller spritdrycker, som är olovligt tillverkade, eller mäsik, som är avsedd för olovlig tillverkning av sprit eller spritdrycker, döms till böter eller fängelse i högst två år. Om brottet är grovt kan man dömas till fängelse i högst fyra år. För att vid tre skilda tillfällen, till ungdom, sålt sammanlagt 150 cl sprit, 31 starköl och en flaska vin samt till en annan ungdom langat 17 starköl och 37,5 cl sprit dömdes en person till två månaders fängelse.

Straffen är skrämmande låga och kontrollerna måste bli bättre liksom insatserna från polisens sida kraftfullare för att komma åt dem som sysslar med hembränning. Med tanke på problemen förknippade med alkohol, hembränning och langning anser jag att det är hög tid att vidta kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med hembränningen och försäljning av hembränt till ungdomar. Därför vill jag att riksdagen begär att regeringen återkommer med ett

Fel! Okänt namn på

nytt lagförslag som skärper straffet för hembränning och skärper straffet vid försäljning av hembränt till ungdomar.

Stockholm den 26 september 2005

Ragnwi Marcelind (kd)